

Vergaderjaar 1997–1998

25 954

Cyprus

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 24 maart 1998

Inleiding

De regering heeft besloten met een compagnie van ongeveer 100 militairen deel te nemen aan de «United Nations Peacekeeping Force in Cyprus» (Unficyp). Op deze wijze levert Nederland een bijdrage aan de stabilisering van Cyprus, een Europees veiligheidsprobleem, dat de belangen van de Europese Unie en van de Navo rechtstreeks raakt. De Nederlandse militairen zullen vanaf juni op Cyprus worden gelegerd en deel uitmaken van het Britse Unficyp-contingent. Tijdens Brits-Nederlandse militaire stafbesprekingen, in het najaar van 1997, is ook Unficyp aan de orde gekomen. Na de benodigde consultaties op Cyprus hebben de VN ingestemd met de deelneming van de Nederlandse compagnie aan Unficyp.

Nederlandse deelneming

Het besluit Nederlandse troepen beschikbaar te stellen voor Unficyp is genomen tegen de volgende politieke achtergrond. Op 30 maart aanstaande zal de Europese Unie de toetredingsonderhandelingen met Cyprus openen. Het toetredingsproces kan een belangrijke steun zijn voor de pogingen van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties om op Cyprus te komen tot een bizonale, bicommunale federatieve eenheidsstaat. Tegelijkertijd kan niet worden uitgesloten dat de spanning rondom Cyprus hierdoor toeneemt. Een bijdrage van Nederland, als EU-lidstaat, aan deze VN-inspanningen op Cyprus is dan ook passend. Ook past zij in het streven naar betere betrekkingen tussen de Navo-bondgenoten Griekenland en Turkije. De waardering die deze landen bij herhaling hebben geuit voor de bemiddelende rol die Nederland tijdens het EU-voorzitterschap heeft gespeeld in hun geschil in de Egeïsche Zee, geeft ons het vertrouwen dat Nederland in Unficyp een nuttige functie kan vervullen.

Nederland heeft uitstekende ervaringen met de samenwerking met het Verenigd Koninkrijk, onder meer in de «UK/NL amphibious force» binnen de Navo en de «Implementation Force» en de «Stabilization Force» in het voormalige Joegoslavië. Over verdere samenwerking tussen de Britse en de Nederlandse landmachten is op 26 januari jl. een overeenkomst ondertekend.

Unficyp

Unficyp is in 1964 ingesteld door de VN-Veiligheidsraad. Het mandaat voor de vredesmacht, dat is vastgelegd in resolutie 186 van de Veiligheidsraad uit 1964, is «to use its best efforts to prevent a recurrence of fighting and, as necessary, to contribute to the maintenance and the restoration of law and order and a return to normal conditions». In 1974 pleegde de Grieks-Cypriotische Nationale Garde een staatsgreep, waarop Turkije het noorden van Cyprus militair bezette. Sindsdien houdt Unficyp, dat is ontplooid in een tussen beide delen van Cyprus gelegen bufferzone, toezicht op het bestand. Uit de militaire taken van de vredesmacht blijkt dat Unficyp een klassieke vredesoperatie is onder Hoofdstuk VI van het VN-Handvest. Unficyp stelt zich op tussen de partijen en houdt toezicht op de bestandslijnen van 1974. Hiertoe bemannen VN-militairen observatieposten en voeren zij patrouilles uit in de bufferzone. Unficyp bevordert ook de terugkeer naar normale omstandigheden op Cyprus door humanitaire taken uit te voeren. De Secretaris-Generaal van de VN rapporteert regelmatig aan de Veiligheidsraad over de schendingen van het bestand en over de militaire toestand op Cyprus. In zijn meest recente rapport aan de Veiligheidsraad, van 8 december 1997, spreekt de Secretaris-Generaal zijn bezorgdheid uit over het toegenomen aantal incidenten in de bufferzone en de voortgaande militarisering van het eiland. De Veiligheidsraad heeft het mandaat van Unficyp op 27 december jl. weer met zes maanden verlengd tot 30 juni 1998.

De VN-vredesmacht op Cyprus staat thans onder leiding van een Argentijnse commandant en bestaat uit ongeveer 1200 militairen, voornamelijk uit het Verenigd Koninkrijk en Argentinië (elk ongeveer 400), Oostenrijk (250) en Hongarije (100). Ook beschikt Unficyp over een civiele politiecomponent van 35 politiefunctionarissen uit Australië (20) en Ierland (15). Het operatiegebied – de bufferzone – is verdeeld in drie sectoren. De VN-militairen opereren strikt onpartijdig en met instemming van de betrokken regeringen. Zij zijn licht bewapend en kunnen, volgens de geldende «rules of engagement», alleen ter zelfverdediging geweld gebruiken.

Nederlandse militaire bijdrage

De Nederlandse compagnie, die wordt ontplooid tijdens de volgende rotatie van de Britse Unficyp-eenheid in juni, zal bestaan uit ongeveer 100 militairen van de 11e Luchtmobiele brigade van de Koninklijke landmacht. De compagnie zal deel uitmaken van de Britse Unficyp-eenheid en opereren in en bij Nicosia, in de centraal gelegen Britse sector, waar ook het hoofdkwartier van Unficyp is gevestigd. De Nederlandse compagnie zal onder bevel staan van de Britse sectorcommandant, die op zijn beurt onder de commandant van Unficyp ressorteert. In de Britse organisatie wordt een Nederlandse contingentscommandant geplaatst, die rechtstreeks zal rapporteren aan de Chef Defensiestaf in Den Haag. De Nederlandse compagnie kan wat betreft logistieke en medische ondersteuning voornamelijk terugvallen op de Britse eenheid en de faciliteiten van de VN. De Nederlandse militairen worden uitgerust met handvuurwapens. Zij zullen in het operatiegebied gebruik maken van door de VN en het Verenigd Koninkrijk beschikbaar gestelde wielvoertuigen. Ter

voorbereiding op de samenwerking zullen Nederlandse en Britse militairen in maart een gezamenlijke verkenningsmissie naar Cyprus zenden. In de tweede helft van april zal de Nederlandse compagnie in het Verenigd Koninkrijk een gezamenlijk trainingsprogramma volgen met Britse militairen.

Veiligheidsrisico's

De veiligheidsrisico's voor de Nederlandse militairen zijn beperkt en verantwoord. De komende maanden kan de spanning op Cyprus overigens groeien door de toetredingsbesprekingen die dit voorjaar beginnen tussen de Europese Unie en Cyprus (waar Turkije en de Turks-Cyprioten zich tegen verzetten), en door het voornemen van de Cypriotische regering Russische luchtverdedigingssystemen op het eiland te plaatsen. Tot dusver steunen beide partijen echter Unficyp. VN-militairen zijn nauwelijks betrokken geraakt bij geweldplegingen. De Unficyp-militairen hebben in de bufferzone regelmatig te maken met incidenten, vooral in Nicosia, omdat de bufferzone daar smaller is dan elders, maar zij zijn slechts zeer zelden zèlf het doelwit van geweld.

Slot

Door deel te nemen aan Unficyp draagt Nederland bij aan de stabiliteit in Europa. Unficyp is een klassieke vredesoperatie, met een helder mandaat, een concrete militaire opdracht en een duidelijke bevelsstructuur. De Nederlandse bijdrage aan Unficyp tast op geen enkele manier de bijdragen aan andere crisisbeheersingsoperaties aan. De bijdrage geldt voor een termijn van drie jaar. Daarna zal het Verenigd Koninkrijk de taak weer overnemen of zal een ander land worden verzocht Nederland te vervangen. De kosten die zijn verbonden aan Nederlandse deelneming gedurende drie jaar bedragen ongeveer f 26 miljoen en komen ten laste van het artikel 08.02 «Vredesoperaties» van de Defensiebegroting.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. A. F. M. O. van Mierlo

De Minister van Defensie,
J. J. C. Voorhoeve